

*Дмитрюк В.В.,
аспірантка кафедри етнології
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

ФОТОГРАФІЯ ЯК ЯВИЩЕ В ЕТНІЧНИХ КУЛЬТУРАХ: ОГЛЯД ІСТОРИОГРАФІЧНИХ ПІДХОДІВ

Анотація. Фотографія стала невід'ємною частиною побуту людини кінця ХІХ — початку ХХІ століть, в зв'язку з появою та розповсюдженням відео та цифрових технологій, практично зникла її фізична форма. Саме тому, дослідження фотографії є вкрай актуальним. Любительська фотографія, стала символічною системою, за допомогою якої передається інформація про суспільство, його правила та норми.

Ключові слова: фотографія, етнічна культура, історіографічний підхід, мова фотографії, сучасна культура.

З самого початку своєї появи фотографія займає міцні позиції в культурі, мистецтві, у буденному житті осіб, вона стала невід'ємною частиною побуту людини кінця ХІХ — початку ХХІ ст. Можна з упевненістю сказати, що подібно слову, фотозображення стає однією із універсальних мов сучасної цивілізації, приймаючи участь у різних формах комунікації — від повсякденної інформації про поточні події до складних проявів художньої творчості [12].

Поява та розповсюдження відео та цифрових технологій відчутно скоротили сферу використання аналогової фотографії та вплинули на способи зберігання і функціонування знімків, а також на ставлення до достовірності фотографії. Можна констатувати той факт, що зараз людство може спостерігати «еру постфотографії» — вона перейшла від елітарного до низового рівня, втратила багато рис мистецтва та естетичності, майже зникла її фізична форма. Ці зміни роблять дослідження фотографії як елементу культури вкрай актуальним — вона вже стає спеціальним предметом дослідження та джерелом інформації в таких дисциплінах як соціологія, філософія, антропологія та ін. Але до вивчення фотографії як етнографічного джерела звертаються фрагментарно та винятково, незважаючи на те, що цей вид документальних матеріалів активно використовується в ілюстративних цілях, а спеціалізовані етнографічні фотоколекції збираються усіма музейними установами Світу. Для вітчизняної етнології характерно використання фотографії переважно як прийому дослідницьких стратегій у межах польового методу.

Як правило, поза увагою етнографів залишаються аматорські фотографії, які є символічною системою, за допомогою якої передається інформація про суспільство, його правила та заборони. У функціонуванні фотографії виявляються різні традиційні сюжети дисциплінарної уваги — створення ідентичності, відтворення комунікації, трансляція досвіду. Можна припустити, що у створенні та побутуванні фотокарток простежуються культурно специфічні риси: у різному середовищі ставлення до пересічного знімка може бути виразним (одні й ті ж самі ситуації підлягають фотографуванню або, навпаки, можуть бути забороненими для фотографа; сенс зображення та ставлення до нього виявляє етнокультурні особливості тощо).

У цьому контексті потрібно з'ясувати, як можна експлуатувати потенціал фотографії як джерела для вивчення етнічних культур. Заради цього здійснимо історіографічний аналіз та виявимо основні підходи до вивчення феномену фотографії в історії наукової думки. Порівняння цього досвіду дозволить визначитися в евристичному діапазоні використання фотографії щодо студіювання єдності та розбіжностей етнокультурних традицій.

Весь обсяг спеціальної літератури з обраної проблеми можна розділити на два основні блоки. Перший блок — загальні праці, присвячені вивченню фотографії. Серед них «Система речей», «Фотографія, або лист світла» Ж. Бодрійяра [6; 7], «Система моди», «Camera lucida», «Риторика образу» Р. Барта [2-4], «О фотографії» С. Зонтаг [17], «Про природу фотографії» Р. Арнхейма [1], «Коротка історія фотографії» В. Беньяміна [5] та інші.

Другий блок, сучасні дослідження, які умовно можна віднести до етнологічних, створені у так званому напрямку візуальної антропології на межі антропології та етнології.

Серед публікацій, присвячених фотографії як явищу повсякденної реальності, можна відзначити статті з візуальної антропології побутової фотографії таких сучасних авторів як В.Л. Круткін [19-22], С.А. Лишаєв [23], В.А. Подорога [28], Е.Б. Толмачева [32-34],

О.А. Прігарін [31], Е.В. Петровська [26], Л.В. Малес [24], І.А. Разумова [31], В.В Нуркова [25] та інші.

Слід зазначити, що у закордонній літературі існує великий обсяг неперекладених на українську або російську мову матеріалів, які вимагають осмислення, освоєння і творчого розвитку у вітчизняній науковій практиці. Серед них, книга антрополога Р. Чалфена «Аматорські версії життя» [38, 39], присвячена американській аматорській фотографії, та монографія Девіда Кеньона «Любительська фотографія зсередины» [40], розділ «Сімейна фотографія» з книги К. Музелло «Інформаційні образи: фотографія в соціальних науках» [42] та інші.

Історія фотографії розвивалася настільки стрімко, що наукове осмислення цього феномена часто не встигало за темпами його розвитку. Традиція дослідження фотографії, яка історично склалася наприкінці ХІХ — на початку ХХ ст., відображала існуючу аж до середини століття ситуацію невизначеності місця фотографії у культурі — між мистецтвом, технологією, засобом комунікації і т.д. Спочатку у вивченні фотографії переважав мистецтвознавчий підхід, який звужував галузь уваги дослідження до вивчення специфіки художніх практик, методів і жанрів, естетичних якостей окремих творів, біографій їх авторів. Критики та дослідники фотографії сходилися в своєму позитивістському погляді на зображення як на копіювання дійсності (що незамінне при фіксації культури) [8]. Яскравими прикладами є роботи А.С. Вартанова [12] чи К. Г. Пондопуло [29]. Зокрема, вони зверталися до розгляду історії фотомистецтва і намагалися визначити його вплив на маси і значимість для суспільства.

З 1950-х рр. спостерігається зростання інтересу до фотографії як до феномену повсякденності в рамках соціального підходу.

Першим звернув увагу на повсякденні практики фотографування і демонстрації фотографій французький соціолог П. Бурд'є. Він прийшов до висновку, що фотографічні практики у суспільстві мають перш за все «сімейну функцію», будучи інструментом сімейної інтеграції, вони сприяють домашньому культу фотографування, суб'єктом і об'єктом якого є сім'я [11]. Виходячи з цього, сенс складання альбомів за Бурд'є, в культурі сімейної єдності, сенс фотографії — у події фотографування. Церемонія сімейного свята повинна бути сфотографована, «тому що вона реалізує образ, який група прагне мати про себе як свій образ» [Там само]. Більшість фотографій висловлюють, незалежно від намірів того, хто знімає, «систему схем сприйняття, мислення

і оцінок, загальну для всієї групи». Ключова норма — що підлягає фотографуванню, а що ні — вбудована у внутрішню систему цінностей певної групи [16].

Справжній науковий прорив у дослідженні фотографії зробили вчені-семіотики — саме вони стали приділяти увагу питанню про значення фотокартки та власне процедуру фотографування в культурному середовищі. Якщо процес фотографування та презентації його результатів виступає знаковими просторами, то, відповідно, дисципліна про знаки не могла обійти увагою семантично насичену практику. Цей науковий напрям цікавий для етнографії тим, що він прагнув розглядати саморепрезентації культури через фотозображення.

Фотографія у поняттях семіотики отримала визначення «прямого незакодованого повідомлення», але «над ним надбудовується друге — коннотироване — повідомлення, яке співіснує з першим», утворюючи те саме «співіснування», яке становить предмет семіотики [26]. Більшість соціологів користується термінами і методами семіотичного аналізу для дослідження фотографії як зображення реальності. Саме з цих позицій робить докладний розбір феномена фотографії Р. Барт у роботі «Camera lucida. Коментарі до фотографії». Він, зокрема, вказує на той факт, що кодування фотографічного зображення відбувається ще на етапі його створення, і, ким би не був творець, характеристики фотографічного образу визначаються естетичними, професійними, ідеологічними нормами, що формують соціальну поведінку будь-якої людини, а виробництво фотографій є саме соціальною поведінкою [2]. Привабливість для семіотичного дослідження саме фотографії пов'язана з можливістю для дослідника безпосередньо спостерігати створення візуального повідомлення (фотозйомку), акт його передачі (показ, дарування, оформлення знімка в альбомі) і рецепцію (реакцію глядачів) [9].

С. Зонтаг трактує фотографію як додаток до виробленого раніше арсеналу методів і технік досліджень, як додатковий допоміжний засіб пізнання суспільства: «Фотографію зазвичай вважають інструментом пізнання реальності... Фотографія надає докази. Щось, про що ми чули, але в чому сумніваємося, представляє доведеним, коли нам показують знімок... Фотографія служить незаперечним доказом того, що щось трапилось» [17].

Семіотика була новим і перспективним напрямком з 1960-і рр., а вже на початку ХХІ ст. вона нерідко ставала предметом критики: не завжди виправдана аналогія з мовою, а також приписуване семіотиці вичитування значення з самого

знака поза контексту його виникнення. «Однією з причин критики семіотики фотографії є те, що семіотика останньої третини ХХ ст. прагнула описати знакові системи через терміни, що застосовувалися для опису природної мови, а у випадку з фотографією зіткнулася з неможливістю описати семантику зображення в термінах лінгвістики. Каменем, об який розбивалися спроби семіотики порівняти фотографію з природною мовою, була її недискретність, неможливість виділити в ній значущі елементи. Дискретні одиниці, з яких можна було б скласти код або мову фотографії, можливо виявити тільки на рівні конотації, але не денотації» [8].

Зміни, які відбулися за останні кілька десятиліть в методології вивчення фотографії, зумовили перехід об'єкта вивчення зі сфери впливу соціології (семіотики) в сферу впливу візуальних досліджень та використанню антропологічного підходу. Його особливістю стало те, що не тільки фотографія події, але й сама подія фотографування стає предметом уваги. В рамках антропологічного підходу можна виділити три функції аматорської фотографії: документація, збереження пам'яті та саморепрезентація культури. Як зазначає О. Петровська: «Зафіксований фотографією образ не тільки відтворює зовнішній вигляд людини, але й дозволяє наочно уявити образ тієї епохи, до якої він належить: дрібниці побуту, одягу, настрою — дух часу. Цей дух часу міститься саме в тому, що саме привернуло увагу фотографа, яке розташування постатей і який ракурс він обрав, що і в якій послідовності було обрано для публікації в книзі або журналі, поміщене до сімейного альбому або на рекламний щит» [27].

Одним з перших описав функціонування аматорської фотографії в обрядах життєвого циклу американський антрополог Р. Чалфен. Аматорську фотографію і домашнє відео Р. Чалфен розглядає як способи домашньої — на противагу масової — комунікації (*home mode communication*). Аматорській фотографії присвячені дослідження К. Музелло та Е. Лозада. Першого цікавлять моделі і закономірності в тому, як люди використовують любительську фотографію, а другий підкреслює, що використання фотографій у сучасному китайському селі культурно специфічно [8].

Сучасні російські дослідники (антропологи, соціологи та етнографи) досліджують лише деякі аспекти фотографії, використовуючи як соціологічний, так і антропологічний підходи: форми побутування і функції приватної, побутової, сімейної, аматорської фотографії, фотографічний архів як спосіб збереження інформації та вираження сутності фотографії. Так, наприклад, І.А. Разумова у монографії «Потаємне знання сучасної російської

сім'ї» приділяє місце сімейній фотографії, розглядаючи її як частину сімейного фольклору. Вона зупиняється на сімейних альбомах, усних коментарях до фотознімків, віруваннях, пов'язаних з фотографуванням.

Інший продуктивний приклад — розробки В. Круткаїна та Т. Власової. Вони розглядають домашні фотознімки як частину візуальної культури радянської та пострадянської епохи, яку можна досліджувати методами антропології [14, 19-22].

Різним аспектам візуальної антропології (фотографія, кіно / відео, мас-медіа) присвячені дві збірки статей під редакцією Е.Р. Ярської-Смирнової, і П.В. Романова. У них дискутуються загальні проблеми розуміння мови, структури і семантики фотографії. Проблеми ж вивчення фотоматеріалу як етнографічного джерела практично не порушені.

О.В. Зайцева використовує фотографії як історичне джерело для вивчення історії повсякденності м. Ставрополя [15].

В. Нуркова проводить міждисциплінарний аналіз фотографії та зазначає, що фотографія виступає в якості засобу формування нових культурних практик і видів індивідуальної діяльності. Вона порівнює фотографію з дзеркалом: «фотографія фіксує найбільш текучі з наших ілюзій, стаючи "дзеркалом з пам'яттю"». Наші власні очі втрачають образи, які життя малює на них. Навіть батьки забувають особи власних дітей після одно— або дворічної розлуки» [25].

О.А. Прігарін переконує в ефективності залучення фотоматеріалів в якості унікального історичного джерела, володіє полісемантичними можливостями для відтворення історичних практик людини і її колективів, їх життєдіяльності та ментальності та демонструє потенціал фотографій для вивчення минулого та культури старообрядницького середовища [30].

Нами був здійснений аналіз найбільш помітних тенденцій в методології дослідження фотографії в ХІХ—ХХІ ст. Ці дані важливі для розуміння перспективи вивчення фотографії в контексті етнографічного джерела.

Підводячи підсумки, можна зазначити, що на початку ХХІ ст. фотографія вже набула свого визнання в якості важливого історично-етнографічного джерела, хоча існуючий на даний момент досвід вивчення фотографії виявляє лакуни в охопленні матеріалу, в його систематизації та осмисленні. У зв'язку з цим предметом особливої уваги можуть стати дослідження мови фотографії як теоретико-методологічної підстави для аналізу як сутності візуального образу (семантика фотографії), проблема універсальності етнографічного фотоінформації, питання відповідності та

достовірності фотографії. У рамках подальшого вивчення аматорської фотографії варто було б також дослідити таку проблему як зміна мови аматорської фотографії при переході від аналогової до цифрової фотографії. Плідним було б дослідження функціонування аматорської фотографії в цих нових умовах. Уже зараз можна сказати, що мова аматорської фотографії при переході в цифровий режим ускладнюється, розширюється сфера її застосування. Дослідження аматорської фотографії дозволяє реально уявити динаміку культурно-побутових традицій, встановити трансформацію або сталість окремих елементів етнічної культури, реконструювати майже всі комплекси традиційної спадщини — від господарства і матеріального побуту до соціальних практик, обрядових дій, від етикетних норм до подарунків на свята.

Незважаючи на те, що етнологія звернулася до дослідження сучасної культури і випробувала вплив «візуального повороту», який відбувся в гуманітарних науках в кінці ХХ ст., аматорська фотографія у вітчизняній науці досі не ставилася в центр етнологічного дослідження.

В майбутньому маємо на меті провести польові дослідження сімейних альбомів окремого регіону для виявлення етнічної варіативності регіонально-локальної фотографічної спадщини. Вони можуть відбуватися одразу в двох напрямках: вивчення змісту сімейних фотоальбомів як колекції знімків, яка володіє інформаційним та смисловим потенціалом, та вивчення самої форми альбому, як феномену організації та показу зображень.

Література:

1. Арнхейм Р. О природе фотографии / Р. Арнхейм // Новые очерки по психологии искусства. — М. : Прометей, 1994. — С. 119—132 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://foto-e.ru/photographia-statya-O%20prirode%20photographii.php>
2. Барт Р. Camera Lucida. Фрагменты : пер. с фр. / Р. Барт ; перевод М. Рыклин. — М. : Ad marginem, 1997.
3. Барт Р. Риторика образа / Р. Барт // Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика. — М. : Прогресс, 1989. — С. 297-318.
4. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт. — М. : Издательство им. Сабашниковых, 2003.
5. Беньямин В. Краткая история фотографии / В. Беньямин // Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости. Избранные эссе. — М. : Медиум, 1996. — С. 66-91.
6. Бодрийяр Ж. Система вещей : пер. с франц. / Ж. Бодрийяр // перевод С. Зенкин. — М. : Рудомино, 1999.
7. Бодрийяр Ж. Фотография, или письмо света (1999) : пер. с франц. / Ж. Бодрийяр // перевод А. Меликяна. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.nsys.by/klinamen/dunaev1.html>;
8. Бойцова О. Любительская фотография в городской культуре России конца ХХ в. (визуально-антропологический анализ) : автореферат на соискание ученой степени кандидат исторических наук / О. Бойцова [Электронный

ресурс]. — Режим доступа: www.kunstkamera.ru/files/doc/boitcova_autoreferat.rtf.

9. Бойцова О. Семиотика в исследовании любительской фотографии / О. Бойцова [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.isras.ru/files/File/Seminar/Seminar_Batygin/Boyzova.pdf

10. Бойцова О. Структура фотографического сообщения (на примере любительской фотографии) / О. Бойцова [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://kogni.narod.ru/boitsova.htm>

11. Бурдые П. Фотография: среднее искусство / П. Бурдые // Сокращенный перевод В.Л. Круткина.

12. Вартанов А. Место фотографии в культуре / А. Вартанов [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://tipfoto.ru/088-mest>.

13. Вартанов А. Фотография — документ и образ / А. Вартанов. — М. : Планета, 1983.

14. Власова Т.А. Социальный смысл комментирования домашних семейных фотоальбомов / Т.А. Власова // Визуальные аспекты культуры-2007: Сб. науч. ст. — Ижевск : ГОУВПО «Удмуртский государственный университет», 2007. — С. 98-107.

15. Зайцева Е.В. Фотография как исторический источник истории повседневности города Ставрополя середины XIX — начала XX века / Е.В. Зайцева [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.newlocalhistory.com/node/59>

16. Захарова Н.Ю. Визуальная социология: фотография как объект социологического анализа / Н.Ю. Захарова [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.jourssa.ru/2008/1/10_Zaharova.pdf

17. Зонтаг С. О фотографии : пер с. англ. / С. Зонтаг. — К. : Основы, 2002.

18. Коляструп О.А. Використання візуальних джерел у відтворенні повсякденності / О.А. Коляструп [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.nbuu.gov.ua/portal/natural/Nvu/Ist/2008_21/028.htm

19. Круткин В.Л. Антропологический смысл фотографий семейного альбома / В.Л. Круткин // Журнал социологии и социальной антропологии. 2005. — Т. VIII. — № 1. — С. 171-178. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://vkarp.com/>

20. Круткин В.Л. Снимки домашних альбомов и фотографический дискурс / В.Л. Круткин // Визуальная антропология: настройка оптики / Под ред. Е. Ярской-Смирновой, П. Романова. — М. : Вариант, ЦСПГИ, 2009. — С. 109-125.

21. Круткин В.Л. Фотография на границах культур / В.Л. Круткин // Визуальные аспекты культуры-2006 : Сб. науч. ст. — Ижевск : ГОУВПО Удмуртский государственный университет, 2006. — С. 117-136.

22. Круткин В. Фотографический опыт и его субъекты / В. Круткин // Визуальная антропология: новые взгляды на социальную реальность : Сб. науч. ст. / Под ред. Е.Р. Ярской-Смирновой, П.В. Романова, В.Л. Круткина. — Саратов : Научная книга, 2007

23. Лишаев С.А. Старая фотография (вещь, образ, расположение) / С.А. Лишаев [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.phil63.ru/files/mix_07_004.doc

24. Малес Л.В. Фотография в социологических дисциплинах / Л.В. Малес // Визуальная антропология: новые взгляды на социальную реальность : сб. науч. ст. / Под ред. Е.В. Ярской-Смирновой, П.В. Романова, В.Л. Круткина. — Саратов : Научная книга, 2007. — С. 168-182 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://sociologist.nm.ru/articles/males_01.htm

25. Нуркова В.В. Зеркало с памятью: Феномен фотографии: Культурно-исторический анализ / В.В. Нуркова. — М. : РГУ, 2006.

26. Петровская Е. Антифотография / Е. Петровская. — М. : Три квадрата, 2003. — 112 с. [Электронный ресурс].

— Режим доступу: http://dironweb.com/klinamen/antiphoto_petrovskaya.pdf

27. Петровская Е. Непроявленное. Очерки по философии фотографии / Е. Петровская. — М. : Ad Marginem, 2002.

28. Подорога В.А. Непредъявленная фотография. Заметки по поводу «Светлой камеры» Р. Барта / В.А. Подорога // Автобиография. К вопросу о методе. Тетради по аналитической антропологии. № 1 / Под ред. В.А. Подороги. — М. : Логос, 2001.

29. Пондопуло Г.К. Фотография и современность / Г.К. Пондопуло [Электронный ресурс]. — Режим доступу: [/http://www.okras.net/lib/85322-pondopulo-gk-fotografiya-i-sovremennost.html](http://www.okras.net/lib/85322-pondopulo-gk-fotografiya-i-sovremennost.html)

30. Пригарин А.А. Фотографии как источник для изучения старообрядчества Измайльской епархии / А.А. Пригарин [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://www.borovskold.ru/content.php?page=lonuemcd_rus&id=132&sid=83

31. Разумова И.А. Потаенное знание современной русской семьи. Быт. Фольклор. История / И.А. Разумова. — М., 2001.

32. Савчук В. Философия фотографии / В. Савчук. — СПб : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2005. — 256 с.

33. Толмачева Е.Б. Личные фотоархивы жителей деревни (По материалам экспедиции в Двиницкое поселение Сямженского района Вологодской области) / Е.Б. Толмачева // Материалы полевых исследований МАЭ РАН. — СПб, 2007. — Вып. 7. — С. 149–156.

35. Толмачева Е.Б. Понятие этнографической фотографии / Е.Б. Толмачева // VIII Конгресс этнографов и антропологов России : тезисы докладов. Оренбург, 1-5 июля 2009 г. / Редкол.: В.А. Тишков и др. — Оренбург : Издательский центр ОГАУ, 2009. — С. 581.

34. Толмачева Е.Б. Методология изучения фотографии с этнографическим содержанием / Е.Б. Толмачева // Фотография. Изображение. Документ. — СПб, 2010. — Вып. 1 (1). — С. 38–42. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://erp.iphil.ru/faily-publikacii/Polevaaya_ethnografiya_2007.pdf

36. Чалфен Р. Семейные фотографии как коммуникация посредством изображений / Р. Чалфен [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://www.isras.ru/files/File/Sociologymagazin/Socmag_02_2010/07_Chalfen.pdf

37. Флюссер В. За философию фотографии / В. Флюссер. — СПб : Издательство СПбГУ, 2008. — 145 с.

38. Chalfen R. Cinema naivete: A Study of Home Moviemaking as Visual Communication // Studies in the Anthropology of Visual Communication. — 1975. — № 2. — P. 87-103.

39. Chalfen R. Home Video Versions of Life — Anything New? // Society for Visual Anthropology Newsletter. Vol. 4. No. 1. Spring 1988. — P. 1-5.

40. Kenyon D. Inside Amateur Photography. London: B.T. Batsford Ltd, 1992.

41. Lozada E.P., Jr. Framing Globalization: Wedding Pictures, Funeral Photography, and Family Snapshots in Rural China // Visual Anthropology. 2006. — Vol. 19. — P. 87-103.

42. Musello Ch. Family Photography // Wagner J. (ed.) Images of Information: Still Photography in the Social Sciences. Beverly Hills; London: Sage Publications, 1979. — P. 101-118.

Дмитрюк В.В. Фотография как явление в этнических культурах: обзор историографических подходов. — Статья.

Аннотация. Фотография стала неотъемлемой частью быта человека конца XIX — начала XXI века, в связи с появлением и распространением видео и цифровых технологий почти исчезла ее физическая форма. Поэтому, исследование фотографии как элемента культуры становится крайне актуальным. Любительская фотография, которая является символической системой, с помощью которой передается информация об обществе, его правилах и запретах, в отечественной науке до сих пор не становилась предметом этнологического исследования.

Ключевые слова: фотография, этническая культура, историографический подход, язык фотографии, современная культура.

Dmytryuk V.V. Photography as a phenomenon in ethnic cultures: review of historiographical approaches. — Article.

Summary. Photography has become an integral part of human life late XIX — early XXI century, the emergence and spread of video and digital technologies, has almost disappeared its physical form. Therefore, the study of photography as an element of culture is very important. Amateur photography, which is a symbolic system through which information is transmitted to the society, its rules and prohibitions, in the domestic science has not yet been the subject of ethnological research.

Key words: photography, ethnic culture, historiographical approach, the language of photography, contemporary culture.